

Sluttrapport

for Byregionprosjektet fase 2

Oppdatert pr 28.08.2018

Innhold

Innledning.....	3
Fokus på arbeidsplassutvikling	3
Prosjektets målstruktur	4
Formål	4
Hovedmål	4
Delmål	4
Effektmål (5-10 år).....	4
Resultater.....	5
Resultater arbeidsplassutvikling.....	5
Resultater økt samhandling mellom regionen, kommunene og nærings- og kompetansemiljøer	5
Effekresultater av å styrke den regionale samhandlingen rundt næringsutvikling	6
Organisering	6
Prosjektets forankring og rapportering.....	8
Beskrivelse av delprosjekter med anbefaling for videre arbeid	8
Finansieringsplan	22

Innledning

Arbeidet med Byregionprogrammet startet opp våren 2014. I fase I skulle det dannes et kunnskapsgrunnlag for valg av lokalt forankrede strategier for å skape regional vekst med utgangspunkt i samspill mellom by og omland. Fase II startet opp høsten 2015 og avsluttes 30.06.2018.

Det overordnede og langsiktige målet for Byregionprogrammet (ByR) i Gjøvikregionen har vært å bli en mer attraktiv og utviklingsorientert region med en sterkere vekst enn det den har i dag. I fase I av programmet ble det innhentet kunnskap om Gjøviks funksjon for omlandet og omlandets funksjon for Gjøvik. I fase II av programmet har Gjøvikregionen gjennomført tiltak for å styrke samspillet mellom regionsenteret og omlandet og der i gjennom vekstkraften for hele regionen.

Fokus på arbeidsplassutvikling

Kunnskapsgrunnlaget fra fase I viste at Gjøvikregionen er en felles bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er en markant pendlingsstrøm fra omlandkommunene inn mot Gjøvik, og samtidig er det en moderat netto utpendling fra Gjøvikregionen sett under ett. Kommunene i regionen har klart høyere pendling til Gjøvik enn til noen andre regionsentre. Gjøvik og Vestre Toten (Raufoss) danner sammen sentrum for arbeidsmarkedsregionen (Østlandsforskning 2012).

At Gjøvikregionen er et felles arbeidsmarked vil si at det er mindre viktig hvor i regionen nye arbeidsplasser blir lokalisert, så lenge det etableres flere arbeidsplasser i regionen. Det må derfor jobbes aktivt for å tilrettelegge for vekst – uavhengig av hvor i regionen veksten kommer.

Målet om regional arbeidsplassvekst er viktig for alle kommunene i regionen fordi:

- Gjøvikregionen er et felles arbeidsmarked som blir stadig tettere integrert
- Økning i antallet arbeidsplasser øker muligheten for å rekruttere nye innbyggere og ny kompetanse til regionen
- Lokale arbeidsplasser gir folk mulighet til å jobbe lokalt og være aktive samfunnsborgere utenom arbeidstid (liten pendleravstand)

Samfunnsanalysen utarbeidet av Telemarksforskning (2014) var tydelig på at flaskehalsen for vekst i Gjøvikregionen er den meget svake arbeidsplassutviklingen i privat sektor, og mer spesifisert innenfor basisnæringene. Basisnæringer er de delene av næringslivet som genererer inntekter utenfra. Forenklet kan man si at basisnæringene er de næringene som skaper vekst i regionen (besøksnæringene og de lokale næringene vokser i takt med befolkningen, mens de regionale næringene påvirkes og vokser i takt med basisnæringene). Det er i basisnæringene verdiskapningen per innbygger er størst.

For at Gjøvikregionen skulle nå målet om sterkere vekst enn det regionen hadde i 2015 var det nødvendig å få til en bedre utvikling i basisnæringene. Basisnæringene i Gjøvikregionen består for en stor del industri og primærnæringer, som begge i flere år har vært preget av reduksjon i antall sysselsatte. Det er vanskelig (nesten umulig) å endre særlig mye på et steds næringsstruktur gjennom regional utvikling. En god utviklingsstrategi for Gjøvikregionen ville være å ta utgangspunkt i eksisterende næringsliv for å sikre videre vekst i etablerte virksomheter, skape bærekraftige spin-off selskaper fra sektorer med potensial, og attrahere nyetableringer som kompletterer og styrker eksisterende bransjestruktur.

Kommunene i Gjøvikregionen ga tilslutning til en slik utviklingsstrategi, og valgte tema arbeidsplassutvikling for fase II i Byregionprogrammet med industri, IKT og bioøkonomi (mat + skog) som prioriterte innsatsområder.

Prosjektets målstruktur

Byregionprogrammet kan ikke skape arbeidsplasser. Det er det enkeltindivider og bedrifter som skal. Byregionprogrammet skulle imidlertid bidra til næringsvekst gjennom:

- Forbedret samhandling på tvers av kommuner, aktører i virkemiddelapparatet og næringslivet.
- Utvikling av en tydelig, langsiktig og forutsigbar regional næringspolitikk.
- Konkrete tilretteleggingstiltak i.f.t logistikk, samferdsel, kompetanse, kommunikasjon mv.

Formål

Gjøvikregionen skal bli mer attraktiv og utviklingsorientert region med en sterkere vekst i arbeidsplasser og befolkning enn den har i dag. Dette skal oppnås gjennom å iverksette og følge opp et sett av strategiske tiltak og aktiviteter, på en tverrfaglig måte.

Hovedmål

Sikre og etablere 500 arbeidsplasser ut fra eksisterende næringsliv i perioden 2015-2018.

Delmål

- En tydelig, langsiktig og forutsigbar regional næringspolitikk.
- Bruke tillit som drivkraft for regional utvikling.
- Nye produkter, tjenester og bedriftsetableringer som følge av kommersialisering av forskning (spin-off og scale-up).
- Attrahere nye næringslivsaktører til regionen gjennom å ta en nasjonal posisjon innenfor satsingene på industri, IKT og bioøkonomi.
- Sikre økt endringshastighet i eksisterende næringsliv for å oppnå spin-off fra bedrifter og/eller scale-up av bedrifter.
- Utvikling av nye forretningsområder knyttet til matproduksjon.
- Utvikling av nye forretningsområder knyttet til IKT.

Effektmål (5-10 år)

- Prosjektet skal bidra til å skape arbeidsplassvekst, på nasjonalt og internasjonalt nivå, først og fremst innenfor basisnæringene som i sum er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Bedre samspill og mer målrettet samhandling mellom kommunene i regionen og med regionale kompetansemiljøer, innenfor næringsutvikling.
- Økt regional kraft bak næringsutviklingstiltak.
- Økt tillit og erkjennelse av felles interesser mellom kommunene og med næringsliv og kompetansemiljøer i regionen.
- Målrettet utveksling av erfaringer og kompetansedeling med andre regioner gjennom deltagelse i nettverksarbeid.

Resultater

Gjennom prioritering av de utvalgte satsingsområdene har man fått til en mer kraftfull satsing på arbeidsplassutvikling i Gjøvikregionen. Det er utviklet nye samarbeidsmåter og samarbeidsarenaer som gir mer effektiv bruk av ressurser. Metodikken i ByR bør i ettertid være mønsterdannende for hvordan regionen arbeider med konkrete prosjekter som skaper arbeidsplasser (ref. styringsgruppas anbefaling). Byregionprogrammet har lagt et godt grunnlag for utviklingsarbeidet fremover, og økt forventningene for hva man skal få til gjennom regional samhandling.

Resultater arbeidsplassutvikling

Kunnskapsgrunnlaget fra fase I baserte seg på tall t.o.m. 2012. En ny måling (null-punkts analyse) ble gjennomført våren 2017 med tall t.o.m. 2016. Rapporten viste at det var en positiv utvikling innen basisnæringene. Sysselsettingsundersøkelsen som Innovasjon Norge publiserte i mars 2018 viste at det går spesielt bra i eksportnæringene i Gjøvikregionen. I 2017 ble det skapt i underkant av 300 nye arbeidsplasser i industrien. Antall arbeidsplasser i bygg- og anleggsvirksomhet økte med 176 og forretningsmessig tjenesteyting med 154.

Tallgrunnlaget så langt viser at Gjøvikregionen har hatt en bedre utvikling i antall arbeidsplasser i perioden 2015-17 enn landet for øvrig og hva bransjestrukturen skulle tilsi. Regionen har i så måte blitt mer attraktiv for næringsutvikling i løpet av programperioden. Antall arbeidsplasser i privat sektor har imidlertid hatt en svak tilbakegang, men utviklingen innen basis- og regionalnæringene har vist en god økning, godt over landssnittet. Det er verdt å merke seg at det er stor variasjon i utviklingen mellom kommunene i regionen. Antallet offentlige arbeidsplasser har hatt en utvikling som er 7% dårligere enn landssnittet.

Bostedsattraktiviteten i Gjøvikregionen var i utgangspunktet over middels da den ble målt i fase I av prosjektet, og det var et godt utgangspunkt for at basisnæringene skulle kunne ekspandere. Tall til og med 2017 viser at bostedsattraktiviteten har hatt en god utvikling siste år og at det spesielt er innenlands tilflytting som bidrar til denne relative veksten. Det er verd å merke seg at utenlands innvandring og lavere fødselstall har bidratt til en utflating av befolkningsutviklingen i Norge.

En ny regional analyse med tall for befolknings- og næringsutvikling basert på tall til og med 1. kvartal 2018 er bestilt og vil være klar i løpet av september.

Styringsgruppen mener at Gjøvikregionen fremover bør ha ambisjoner om en arbeidsplassutvikling over landsgjennomsnittet (ref. strategisk plan 2018-22).

Resultater økt samhandling mellom regionen, kommunene og nærings- og kompetansemiljøer

Utviklingsprosjekter må i stor grad lykkes gjennom andre. En stor del av innsatsen har vært rettet mot å skape arenaer for samhandling og nettverksbygging, sørge for samordning, få planer og strategier på ulike nivåer og i ulike virksomheter til å henge sammen. Byregionprogrammet har i så måte vært en katalysator og pådriver for vekst og utvikling i programperioden. Styringsgruppen påpeker viktigheten av at samarbeidsmåter og arenaer videreføres etter programslett.

- Samordning av innovasjons- og utviklingsaktørene i et «sømløst innovasjonssystem».
- Etablering av et «innovasjonshus» på Mustad som vil bringe aktører i det sømløse innovasjonssystemet sammen fysisk. De som oppsøker senteret vil få tilgang til store deler av virkemiddelapparatet på ett sted.

- Etablering koblingsarenaen Arena Q (Boost Arena) og forpliktende samarbeidsavtaler med NTNU i Gjøvik, Sintef Raufoss Manufacturing (SRM), NIBIO Apelsvoll, samt Hamarregionen Utvikling (HRU) og Elverumsregionens Næringsutvikling (ERNU). Arena Q skal legge til rette for entreprenørskap og innovasjon gjennom å koble kunnskapsprodusenter med de som skal bruke det for å utvikle ny kunnskap, dele kunnskapen og ta i bruk kunnskapen.
- Etablering av systemer og tilføring av ressurser til å jobbe med kommersialisering av forskning. 4 Forny-søknader er utarbeidet og erfaringer høstet.
- Etablering av Gjøvikregionen Næringsforum hvor kommunenes næringsrådgivere, Landsbyen Næringshage og Gjøvikregionen Utvikling møtes 1 gang pr. mnd for å dele informasjon og erfaringer, utforme felles arbeidsmetodikk og økt samhandling.
- Etablering Regionalt Bedriftsrettet Næringsutviklingsprogram for å sikre økt endringshastighet i eksisterende næringsliv. Programmet er finansiert med kommunale midler på i overkant 5 mill nok pr år som brukes til innovasjonsprosjekter på siden av kjernevirksomhet hos bedrifter i regionen.
- Styrking av satsingen på tremekanisk industri og biomaterialer ved NTNU i Gjøvik, og kobling av kunnskapsmiljøene hos SRM og NTNU på nettverket Norwegian Wood Cluster. Nettverk for SMB bedrifter innen trebearbeiding er under etablering.
- Etablering av Norwegian Cyber Range (NCR) ved NTNU i Gjøvik. NCR er en test- og øvingsarena for cyber- og informasjonssikkerhet, i samarbeid Lillehammerregionen, CCIS og Informasjonssikkerhetsmiljøet/-utdanningen ved NTNU. Samarbeidspartnere er Cyberforsvaret på Jørstadmoen, Telenor Norge, EVRY, NorSIS og Sivilforsvaret.
- Styrking og videreutvikling av Total Innovation; fra industriinkubator til regional aktør med satsing spesifikt IKT-sektoren og etablering av akseleratoren Boost IT.
- Emisjon av såkornfondet Komm-In AS med utvidet nedslagsfelt.

Effekteresultater av å styrke den regionale samhandlingen rundt næringsutvikling

- Utvikling av nye samarbeidsmåter og felles samarbeidsarenaer gir en mer effektiv bruk av ressurser og et bedre tilbud til gründere og etablert næringsliv.
- Bedre samspill og mer målrettet samhandling mellom kommunene i regionen, de ulike innovasjons- og utviklingsaktørene, regionale kompetansemiljøer og næringslivet gir økt regional kraft bak næringsutviklingstiltak.
- Enighet rundt prioriterte satsingsområder i næringsutviklingsarbeidet (industri, IKT og bioøkonomi) bidrar til større og mer målrettede satsinger.
- Økt kunnskap og bevissthet rundt mulighetsrommet for arbeidsplassutvikling relatert til IKT og landbruk.
- Økt tillit og erkjennelse av felles interesser mellom kommunene og med næringsliv og kompetansemiljøer i regionen.

Organisering

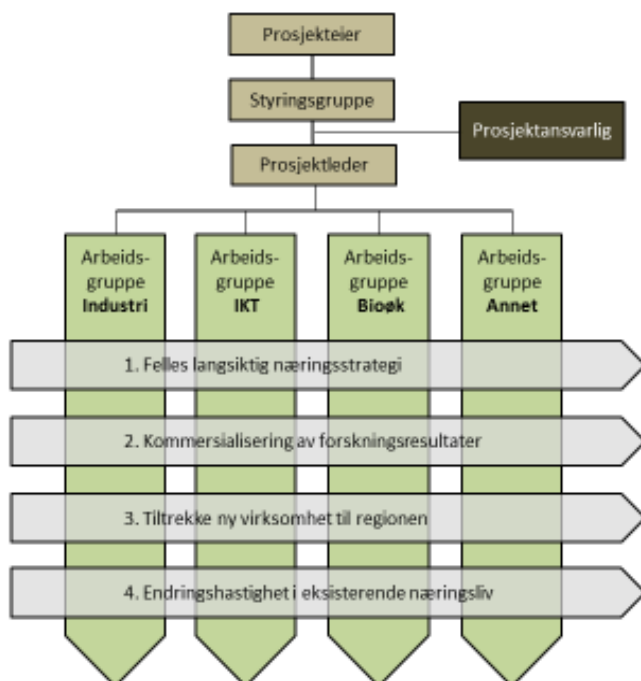
Prosjektet var tenkt organisert i henhold til figuren nedenfor og har i stor grad klart å gjennomføre denne strukturen. Prosjekteier er Gjøvik kommune. Prosjektansvarlig har vært ordfører-/rådmannskollegiet. Prosjektledelsen ble lagt til Gjøvikregionen Utvikling, hvor Gunn Mari Sund Rusten har vært prosjektleder med unntak av andre halvår av 2016.

Styringsgruppen har bestått av Tore Jan Killi (leder) - regionsjef Gjøvikregionen, Bjørn Iddberg - ordfører Gjøvik kommune, Bjørn Fauchald - rådmann Vestre Toten kommune, Aslaug Dæhlen - rådmann Østre Toten kommune, Svein Terje Strandlie - direktør Sintef Raufoss Manufacturing, Jørn

Wroldsen - vise-rektor NTNU, Christian Hedløy Engh - direktør Innovasjon Norge Innlandet, og Trond Carlson (fra våren 2017) - leder regionalenheten Oppland fylkeskommune.

I modellen er de prioriterte satsingsområdene definert vertikalt. Det har vært et bransjemessig utviklingsfokus hvor kjernekompetanse tilhørende hvert av de tre områdene har bidratt med sin fag- og utviklingskunnskap. Hovedaktivitetene har vært gjennomført uavhengig av bransje og satsingsområde, og prosesser og aktiviteter har i stor grad foregått tverrfaglig langs de horisontale pilene for å sikre tverrfaglighet og oppnåelse av potensielle synergier mellom innsatsområder. Det er også gjennomført delaktiviteter som har vært rettet mot enkeltstående innsatsområder eller samarbeid mellom to områder.

Det ble åpnet for at et mulig fjerde satsingsområde (annet) kunne bli lagt til i løpet av prosjektperioden. Styringsgruppen har diskutert og vurdert besøksnæringer og helseteknologi, men besluttet og konsentrere innsatsen om de tre prioriterte områdene.

Det har vært en utfordring at aktivitetene i ByR har vært så tett sammenkoblet med primæraktiviteter i Gjøvikregionen Utvikling. Det har vært vanskelig for prosjektansvarlig (ordfører-rådmannskollegiet) å skille mellom prosjektaktiviteter og drift av Gjøvikregionen Utvikling, noe som har gått på bekostning av gjennomføring og framdrift. Ett par eksempler på dette er at styringsgruppen foreslo å ansette delprosjektleder til å jobbe med Arena Q, mens ansettelsesprosessen ble stilt i bero til tross for at det var prosjektmidler til å finansiere dette. Aktivitet 3 skulle ifølge prosjektplanen ha en delprosjektleder, og hadde det frem til februar 2017. Styringsgruppen vedtok å ansette en ny delprosjektleder for resterende ByR-periode med mulighet for overgang til fast stilling i GR-U fra høsten 2018. Dette fikk ikke gjennomslag hos prosjektansvarlig og stillingen ble først lyst ut våren 2018 med forventet tiltredelse i september. Saken ble tatt opp i styringsgruppemøtet den 08.05.18 der utfordringen ble erkjent.

Prosjektets forankring og rapportering

I arbeidet med søknaden for fase II ble ordførere og rådmenn jevnlig orientert. Valg av tema ble lagt frem for formannskap i alle deltagende kommuner. Prinsipper og innsatsområder ble lagt frem for Regionrådet for Gjøvikregionen. Den endelige søknaden med prosjektplan ble lagt frem for formannskap med vedtak om deltagelse i fase II i samtlige deltagende kommuner. I tillegg behandlet kommunestyret i Gjøvik kommune søknaden.

Våren 2017 var prosjektleder i kommunestyre/formannskap i deltagende kommuner og orienterte om prosjektet. Underveis i prosjektet har prosjektleder jevnlig orientert i ordfører-/rådmannsmøte (prosjekt ansvarlig) om både status i prosjektet og ulike delprosjekter. Som en del av sluttrapporteringen vil leder av styringsgruppen orientere formannskap/kommunestyre i deltagende kommuner, samt Regionrådet for Gjøvikregionen.

Sintef Raufoss Manufacturing (SRM)/NCE Raufoss, Campus Gjøvik Science Network og NIBIO Apelsvoll bidro under utarbeiding av søknaden for fase II. SRM, NTNU i Gjøvik og Innovasjon Norge har hatt plass i styringsgruppen gjennom hele prosjektet. En mengde aktører fra kunnskapsmiljøer og privat næringsliv har vært involvert i de ulike delprosjektene, noe som fremkommer av den høye andelen egeninnsats i prosjektet.

Prosjektet har årlig rapportert aktivitet og resultater til KMD som grunnlag for utbetaling av tilskudd. Frist for sluttrapportering er 30.09.2018.

Beskrivelse av delprosjekter med anbefaling for videre arbeid

I matrisene nedenfor gis en kort beskrivelse av hvert delprosjekt som viser hva som er gjort, hvorfor det er gjort, resultater og styringsgruppens anbefalinger for videre arbeid med delprosjektet.

OK
Delvis
Ikke i henhold til plan/forventet

Aktivitet 1.1: Felles og langsiktig næringsutviklingsstrategi for regionen

Delmål	En tydelig, langsiktig og forutsigbar regional næringspolitikk.
Tiltak	• En felles, langsiktig næringsutviklingsstrategi som skaper forståelse for og motivasjon til utvikling. • Bygge stedlige kompetente, tillitsfulle, komplementerende (tverrfaglige) nettverk.
Forventet resultat	• Sammenfallende prioriteringer og satsingsområder i både regionale og kommunale planer som f.eks. strategisk plan for Gjøvikregionen, kommuneplaner, disponering av midler fra Ofk og i næringsprogrammet. • Politikere, kompetansemiljøer, utviklingsapparat og næringsliv jobber «sammen mot felles utviklingsmål» for regionen.
Effekt mål aktivitet	Næringsutviklingsstrategien for Gjøvikregionen er først og fremst en ny måte å tenke og agere på. Regionen må ha de holdningene, ferdighetene, kontaktene og kompetansen som skal til for å utløse næringspotensialet. Vi skal «være frontløpere fremfor etterløpere». Vi må unngå «silotenking» og oppnå tverrfaglighet. For å kunne gjennomføre strategien må kommuner, næringsliv, organisasjoner og virkemiddelapparat arbeide sammen.

Begrunnelse og beskrivelse av aktivitet	En felles og langsiktig næringsstrategi skal styrke samhandlingen mellom strategiske aktører som kommunene, SRM/Total Innovation, NTNU i Gjøvik, NIBIO, GR Utvikling osv. i forhold til mål, strategier og tiltak. Den strategisk prosessen som ble gjennomført vinter/vår 2016 konkluderte med at fremfor en strategisk næringsplan i konvensjonell forstand, trenger Gjøvikregionen i høy grad systemer, god praksis og en underbyggende kultur for å i større grad gjøre ting sammen på tvers av de geografiske og sektorbaserte skillene. De fremtidige digitale og bærekraftige løsningene er kunnskapsbaserte og utviklingen krever at kunnskap blir anvendt på tvers av fag og næringssektorer. Løsningen finnes ikke innenfor en bransje, teknologi, disiplin eller politikkområde. Ståstedsanalysen (attraktivitetsanalysen) hadde til hensikt å kartlegge kommunene og regionens evne til å yte service og tjenester ovenfor næringslivet, samt prioritere de viktigste og mest hensiktsmessige forbedringspunktene. Foresight-prosessen ble brukt til å tenke strategisk rundt kreftene som driver næringsutvikling på lang sikt, og hjelpe beslutningstakere og tilretteleggere til å ta bedre og mer sammenfallende beslutninger.	
Milepæler med frister	a) Ståstedsanalyse og foresight-prosess gjennomført. b) Gjøvikregionen Næringsforum etablert. c) Felles utviklingsarena (Arena Q) etablert. d) Strategisamling Gjøvikregionen Utvikling gjennomført. e) Studietur Ålesund gjennomført. f) Styringsdokument GR-U og regional handlingsplan vedtatt. g) Evaluering Gjøvikregionen Næringsforum gjennomført. h) Dialogmøte strategiske satsingsområder med kompetansemiljøer og næringsliv gjennomført. i) Dialogmøte strategiske satsingsområder med kompetansemiljøer og næringsliv gjennomført. j) Studietur til Tønsberg, Grimstad og Kristiansand/ByR-samling gjennomført. k) Regional analyse gjennomført (kartlegge utvikling/endring i programperioden). l) Strategisk plan for Gjøvikregionen vedtatt i Regionrådet. m) <i>Kort, konkret og kommuniserbar næringsutviklingsstrategi vedtatt i Regionrådet.</i>	15.04.16 01.04.16 01.01.17 02.06.17 01.09.17 08.09.17 15.10.17 18.01.18 19.04.18 31.05.18 31.08.18 30.09.18 31.12.18
Status for aktiviteten	I den felles regionale næringsstrategien har nettverk en sentral rolle. Næringsutviklingsarbeidet i Gjøvikregionen skal bygge stedlige kompetente, tillitsfulle, komplementerende (tverrfaglige) nettverk. Kobling av nettverk er sentralt i et mer samordnet og sømløst innovasjonssystem som skal medvirke til bedre kunnskapsdeling. Å koble kunnskapsprodusenter med de som skal bruke det for å utvikle ny kunnskap – dele kunnskapen - ta i bruk kunnskapen. Regionen må fremover ha ressurser og et system for å følge opp og videreutvikle strukturen i innovasjonssystemet (ref. Ekspertutvalget). Det er viktig at Gjøvikregionen Utvikling og Total Innovation posisjonerer og organiserer seg slik at de minst kommer på nivå med Hedmark kunnskapspark.	

	Gjennom en rekke større og mindre prosesser i 2017-18 som har involvert Regionrådet, næringsliv, kompetansemiljøer og nøkkelpersoner er det jobbet frem et utkast til Strategisk Plan for Gjøvikregionen. Planen slår sammen strategisk plan og handlingsplan for Gjøvikregionen, samt styringsdokument for Gjøvikregionen Utvikling, og innholdet er forankret opp mot Ofks planer for kompetanse, verdiskaping og samferdsel. Fremover er det behov for å jobbe frem en kort, konkret og kommuniserbar næringsutviklingsstrategi som har fokus på hva man skal oppnå på ulike satsingsområder (se også aktivitet 3.1.). Det er viktig å bli enige om felles (region, kommune, kompetansemiljøer, næringsliv), klare og konkrete resultatmål for næringsutviklingsarbeidet. Innspillene fra de to strategiseminarene med representanter fra kommunene, kompetansemiljøer, utviklingsmiljøer og næringsliv i 2018 må tas med videre i dette arbeidet. For å nå målet om at politikere, kompetansemiljøer, utviklingsapparat og næringsliv skal jobbe sammen mot felles utviklingsmål for regionen må flere involveres i å stake ut kursen og ta eierskap til innholdet. En måte å oppnå dette på er å etablere fagråd innenfor regionens satsingsområder bestående av nøkkelpersoner fra næringsliv, kompetansemiljøer og kommunene. Fagrådene skal definere fokusområder og gi innspill til tiltak som kan gi vekst i verdiskapingen og sikre god næringsutvikling i regionen. I Gjøvikregionen Næringsforum møtes næringsrådgivere i kommunene, Landsbyen NH og GR Utvikling 1 gang pr. mnd for å oppdatere hverandre på hva de jobber med, utveksle erfaringer og få informasjon om ulike virkemidler, satsingsområder, prosjekter mm. Forumet bidrar til at det etableres felles arbeidsmetodikk og økt samhandling i næringsutviklingsapparatet. Forumet er også sammen om ulike arrangementer som Boost Bar, gründeruke og vekst og skalering. For å få mer dialog og informasjonsutveksling (og påvirkning) med fylkespolitikere og Stortingspolitikere fra egen region ble VIP (Viktig Info Påfyll) frokost etablert som møteplass våren 2017 med GR-U som arrangør. Fremmøte og engasjement var bra og fylkespolitikernes gode tilbakemeldinger på møteplassen. Administrasjonen i GR-U har nedprioritert VIP frokost det siste året, samtidig som det politisk er et sterkt ønske om tettere dialog og påvirkning på fylkeskommunale og nasjonale politiske prosesser. Kunnskapsgrunnlaget ved oppstart av ByR var en grundig analyse av status for regionen. Det skal gjennomføres en ny regional analyse (næringsutvikling, attraktivitet og innovasjon) i regi av Telemarksforskning for å dokumentere endringer i	
--	---	--

	programperioden og som kunnskapsgrunnlag for videre arbeid med arbeidsplassutvikling i regionen. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: • Nye samarbeidsmåter og arenaer som er etablert i løpet av prosjektperioden må videreføres og videreutvikles. • Kommunene har prioritert og økt ressursene til næringsarbeid på kommunalt nivå. En eventuell regional næringsutviklingsstrategi må henge sammen med kommunale næringsstrategier, og kommunene må være i førersetet på dette arbeidet. • Anbefalinger fra styringsgruppen og videre arbeid med aktiviteter som har vært en del av ByR innarbeides i strategisk plan for Gjøvikregionen. • Strategisk plan må tydeliggjøre rolle- og ansvarsfordeling mellom kommunalt og regionalt nivå. • Regionen må utvide sine alliansepartnere til å omfatte Innlandet/Mjøsregionen, med særlig fokus på aksene Elverum – Raufoss (Smart City tankegang).	
Involverte	GR-Utvikling, Telemarksforskning, næringsaktører, kommunene, SRM/Total Innovation, NIBIO Apelsvoll, NTNU i Gjøvik, Fagskolen Innlandet, Landsbyen NH, OFK, IN og andre sentrale aktører som deltok i strategiprosessen og andre samlinger.	

Tilleggsaktivitet 1.2: Tillit som drivkraft i regional utvikling

Hovedmål aktivitet	Bruke tillit som drivkraft for regional utvikling slik at alle aktører drar i samme retning.
Tiltak	• Kartlegge tillitsnivå mellom politikk, administrasjon og næringsliv i regionen og utvikle strategier for å styrke tilliten der hvor det er nødvendig.
Forventet resultat	• Mer positiv utvikling og vekst i regionen gjennom å skape en utviklings- og endringskultur hvor alle aktører mobiliseres til felles innsats for å øke attraktiviteten.
Effektmål aktivitet	Implementere tillit som vekstfaktor i regional nærings- og samfunnsutvikling mellom offentlig aktører- og mellom offentlige og private aktører.
Begrunnelse og beskrivelse av aktivitet	Det er mange aktører som skal spille sammen for at Gjøvikregionen som helhet blir en attraktiv region for næringsliv og bosetting. Det krever at disse aktørene har tillit til hverandre og spiller hverandre gode (spiller mot samme mål, ref. næringsutviklingsstrategi). Samarbeid er nødvendig for å oppnå felles mål. Oppnår vi ikke målene mister vi tillit. Har vi ikke tillit, mister vi handlingsrom for utvikling. Evner vi ikke utvikling er vi ikke konkurransedyktige på lang sikt. Er vi ikke konkurransedyktige taper vi kampen om innbyggere, bedrifter og arbeidsplasser. Samfunnsanalysen i fase I viste at arbeidsplassveksten i basisnæringene i Gjøvikregionen er svakere enn forventet gitt bransjestrukturen. En vesentlig del av en kommune eller regions utvikling avhenger av interne forhold, og vekstkultur antas å være en faktor som vil påvirke utviklingen i arbeidsplasser i

	de tre innsatsområdene. Skal Gjøvikregionen skape attraktivitet i hele regionen må vi ha tillit til hverandre på alle nivåer. Gjøvikregionen har sammen med 6 andre ByRegioner deltatt i et skandinavisk forskningsprosjekt i regi av Telemarksforskning. Prosjektet har avdekket at tillit i et lokalsamfunn teoretisk består av 3 faktorer: - Kompetanse: Ha gjort gode analyser og funnet riktige grep. - Velvilje: Lytte. Ønske at alle kommuner i regionen skal lykkes (felles bo- og arbeidsmarked). Være rausere mot hverandre. - Integritet: Åpenhet. Ingen skjulte agendaer. Saklig argumentasjon. Løsninger fremfor prestisje.	
Milepæler med frister	a) Forskningsprosjekt i regi av Telemarksforskning gjennomført. Rapport Telemarksforskning avlevert. b) Innlegg ByR-samling Haugesund sammen med Telemarksforskning. c) Måling og kartlegging av tillitsnivåer blant politikere, administrasjon og næringslivet gjennomført. d) Rapport fra tillitsundersøkelsen avlevert og presentert for representanter fra utvalgene i undersøkelsen (kick-off/oppstart). e) Innlegg ByR-samling Kristiansand sammen med Telemarksforskning og Namdalen.	13.06.17 25.10.17 15.12.17 05.02.18 31.05.18
Status for aktiviteten	Deltagelse i det skandinaviske forskningsprosjektet er gjennomført («forprosjekt») og ansatte i GR Utvikling har opparbeidet god kompetanse på sammenhengen mellom tillit og vekstkraft. Rapporten fra tillitsundersøkelsen som ble gjennomført senhøstes 2017, ble presentert for ordførere/rådmenn 5. februar, og for styringsgruppen den 19.02.2018. Å styrke tilliten mellom aktørene må det i hovedsak jobbes videre med i den enkelte kommune. På regionalt nivå anbefales det at man har fokus på følgende: • Sterkere engasjement og involvering fra næringsliv og kompetansemiljøer ved utvikling av planer og strategier for utvikling i regionen/kommunen. • Gjøre planer og strategier for utvikling i regionen/kommunen bedre kjent hos næringsliv og kompetansemiljøer. • Bedre samarbeid og samhandling mellom aktørene (kommune, region, næringsliv, kompetansemiljøer og innbyggere). En viktig faktor som ikke belyses i rapporten er at de fleste kjenner kommunen/regionen/næringslivet gjennom medias fremstilling. Hvilken vinkling media velger som inngang til saker er derfor av stor betydning for hvordan aktørene oppfatter hverandre. For å nå regionens utviklingsmål, må alle viktige aktører være med på laget. Gjennom arbeidet i ByR er mye gjort for å få flere aktører i regionen til å dra samme vei. Samarbeid om næringsrettet	

	samfunnsutvikling må involvere og appellere til næringslivet, og for å få næringslivet med på samarbeidet, må vi vise at det er nyttig for dem. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: • Fremfor et eget «tillitsprosjekt» anbefales det at det at man fremover er bevisst de tre punktene ovenfor, og jobber aktivt for å involvere og informere flere aktører i det regionale utviklingsarbeidet.	
Involverte	GR-Utvikling, Telemarksforskning, kommunene, politikere, næringslivet i regionen. Alle kommunestyrerepresentanter, ledere i kommunene og representanter fra næringslivet skal involveres. Totalt over 200 personer skal involveres i prosessen.	

Aktivitet 2.1: Felles innovasjonssystem for kommersialisering av FoU

Hovedmål aktivitet	Nye produkter, tjenester og bedriftsetableringer som følge av kommersialisering av forskning (spin-off og scale-up).	
Tiltak	• Etablere sømløst innovasjonssystem for kommersialisering av FoU. • Identifisere gode case, særlig med fokus på kobling av de tre satsingsområdene industri, IKT og bioøkonomi.	
Forventet resultat	• Realisering av minst 1 case pr innsatsområde i Forny el virkemidler for å kommersialisere og nyttiggjøre forskningsresultater. • 8 utviklings-prosjekter i bedrifter i samarbeid med FoU-institusjoner. • 2 bedriftsetableringer.	
Effektmål aktivitet	Et samlet koordinert system på samhandling i implementering av FoU.	
Begrunnelse og beskrivelse aktivitet	Bedrifter og klynger i samarbeid med FoU-institusjoner må bli bedre til å kommersialisere resultater fra forskning og utvikling. Forskningsrådets Forny-program er ett av virkemidlene som kan brukes i arbeidet. Aktiviteten skal øke idétilfanget av kommersialiserbare forretningsideer og hjelpe fram ideene i den aller første fasen. I tillegg skal det bidra til å øke kulturen og interessen for innovasjon i forskningsmiljøene.	
Milepæler med frister	a) Arena Q (test) bioøkonomi gjennomført. b) Felles utviklingsarena (Arena Q) etablert/samarbeidsavtaler inngått. c) Informasjonsmøte om bedriftsrettede virkemidler avholdt. d) Arbeidsmodell for innovasjon og scale-up er forankret og iverksatt. e) 3 Forny-søknader SRM utarbeidet/sendt. f) Akselerator programmet Boost IT lansert. g) Etablering av Innovasjonshus vedtatt. h) <i>Innovasjonshus åpnet.</i>	24.11.16 01.01.17 31.05.17 02.06.17 01.09.17 03.05.18 01.05.18 01.03.19
Status for aktiviteten	Utviklingsarenaen Arena Q skal legge til rette for entreprenørskap og innovasjon gjennom bruk av forskningsbasert kunnskap. Dette gjøres ved å samle aktører fra FoU-miljøer, næringsliv, virkemiddelapparat og entreprenører, som i en tilrettelagt setting med prosessveiledning jobber frem konkrete produkt - og utviklingsprosjekter i tverrfaglige team, gjerne basert på utfordringer/muligheter som næringslivet ønsker bistand til å	

	løse/realisere. Arena Q inngikk senhøstes 2016 forpliktende samarbeidsavtaler med NTNU i Gjøvik, SRM og NIBIO Apelsvoll. I januar 2018 ble det inngått avtaler med Elverumsregionens Næringsutvikling (ERNU) og Hamarregionen Utvikling (HRU) om gjennomføring av 2 felles utviklingssamlinger årlig rundt temabaserte (spesialiserte) muligheter uavhengig av bransje og geografi. I løpet av prosjektperioden er det kun avholdt 1 Arena Q samling (test bioøkonomi 24.11.16). Samlingen resulterte i 6 ulike utviklingsområder/delprosjekter, og det jobbes videre med alle disse i ulike grad. Styringsgruppen avsatte i 2017 ressurser til ansettelse av en delprosjektleder for Arena Q, men det ble ikke gjennomslag for dette hos ordførere/rådmenn (prosjektansvarlig). Måten å koble aktørene på gjennom Arena Q synes effektiv og fruktbar. For å kunne ta i bruk metodikken og oppnå ønskede resultater blir det viktig å avsette tilstrekkelig med ressurser til å planlegge, gjennomføre og følge opp Arena Q samlinger. Det foreslås at Arena Q endrer navn til Boost Arena. Etableringen av et «innovasjonshus» på Mustad er i gang. Innovasjonshuset vil bringe aktørene i «det sømløse innovasjonssystemet» sammen fysisk, og gi besøkende 1 dør inn til virkemiddelapparatet i Gjøvikregionen. Aktører som er bekreftet at skal etablere seg i bygget er Gjøvikregionen Utvikling, Total Innovation, Komm In, Innovasjon Norge, NTNU, Kontur og Vektor. I tillegg blir det kontorer for gründere (Mustad co-working), møterom og eventspace med kafé. Innovasjonshuset skal være en arena hvor næringsliv, akademia, studenter og gründere møtes. Total Innovation lanserte i begynnelsen av mai sitt tre måneder lange akselerator-program Boost IT for tech-ideer i samarbeid med Gjøvikregionen Utvikling og Mustad. Boost IT stiller med ekspertisen, mentorene, treningen og innovative kontorlokaler. Ved slutten av programmet vil de beste konseptene bli tilbudt en fullfinansiert plass i inkubatoren til Total Innovation. Det er viktig at Total Innovation blir tydelig på om de er en komplett inkubator på satsingsområdene i Gjøvikregionen (industri, IKT, bioøkonomi). 4 Forny-søknader er blitt utarbeidet av SRM/Total Innovation: • Rådgivnings – og kurspakke, ISO 9001 og Lean • Verifisering av prosesser og produkter for additive fremstilling\NAM • Sikker lagring i "skyen" til vurdering hos NTNU TTO • Gangartgjenkjenning Dessverre fikk ingen av søknadene gjennomslag i programmet. Imidlertid har dette gitt god læring og nye søknader er under arbeid.	
--	---	--

	8 utviklings-prosjekter i bedrifter i samarbeid med FoU-institusjoner: • Cyber Range: Cyber Range er et resultat etter en omfattende studie av muligheter for kommersialisering av arbeidet som legges ned i forskningen på Informasjonssikkerhet ved NTNU. I samarbeide med Sintef Raufoss, Oppland Fylkeskommune flere deltagende IT-bedrifter. Ble det utarbeidet en mulighetsstudie. Denne har ført til en storsatsing fra Oppland Fylkeskommune som har bevilget penger til et omfattende FoU-arbeid sammen med NTNU, Forsvaret og relevante IT-bedrifter på utarbeidelse og etablering av et testsenter ifm Cyber sikkerhet. • Mustad Autoline: Etablert utviklingsprosjekt på design av nytt fangstutstyr for fiske av krabber. I prosjektet samarbeider flere bedrifter og flere FoU institusjoner. • Hunton Fiber AS. Utforske mulighetene for utfasing av plast som emballasjemateriale til mer miljøvennlig, nedbrytbar emballasje. • Mustad Autoline: Utvikling av lettere automatisert fangstsystem for linefiske av utvalgt fisk. Teknisk krevende løsninger. Samarbeide bedrift, underleverandører og FoU institusjoner. Generelt har disse prosjektene flere selvstendige utviklingsprosjekt i de deltagende bedriftene. 3 bedriftsetableringer: • NT6: Et nettverk av IT bedrifter som er samlokalisert og deltagende i flere utviklingsprosjekt sammen med bedrifter innenfor våre satsningsområder, Industri, It og Bio • Total Structures AS: Satsning på utvikling og produksjon av bl. a nye mastekonstruksjoner i lettvekstmaterialer for regional- og distribusjonsnettet. • Moicon AS: Nyetablert selskap som utvikler ny software med bruk av bla. 3D teknologi inn i en digital tvilling. Dette er anvendbart på mange områder i industrien og andre områder med komplisert funksjonalitet. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: • Gjøvikregionen må få på plass en komplett innovasjonsstruktur innen bioøkonomi og IKT. Det anbefales å kartlegge aktører innen Triple Helix på områdene, slik at regionen kan vurdere om de har nok tyngde innenfor de ulike elementene til å utgjøre et komplett system. Dersom konklusjonen er at man ikke har det, må regionen få på plass de aktørene som trengs for å lage komplette systemer. En mulighet er søke å bli en del av et større økosystem i Innlandet/Mjøsregionen (Smart Spesialisering).	
--	---	--

Involverte	GR-Utvikling, SRM/Total Innovation, Ko-Aks, NTNU i Gjøvik, NTNU TTO, NIBIO, CCIS, Innovasjon Norge, Landsbyen NH, kommunene og næringslivet i regionen.
------------	---

Aktivitet 3.1: Felles kommunikasjonsstrategi for regionen med hensikt å attrahere nye næringslivsaktører

Hovedmål aktivitet	Attrahere nye næringslivsaktører til regionen gjennom å ta en nasjonal posisjon innenfor satsingene på industri, IKT og bioøkonomi.	
Tiltak	- Tydelig og koordinert kommunikasjon av regionens fordeler. - Synliggjøring av Gjøvikregionen som et attraktivt sted å drive næringsvirksomhet, med internasjonal spisskompetanse på områder innenfor industri, IKT og bioøkonomi.	
Forventet resultat	Etablering av minimum 5 nye virksomheter i regionen basert på strategisk kommunikasjon av Gjøvikregionen som et attraktivt sted å drive næringsutvikling med utgangspunkt i kunnskapsmiljøene.	
Effektmål aktivitet	Skape en helhetlig, tydelig og samordnet kommunikasjonsplattform.	
Begrunnelse og beskrivelse aktivitet	Gjøvikregionen har gode forutsetninger for å utvikle en ledende nasjonal posisjon innen industrirettet forskning og utvikling. Det skal utarbeides en kommunikasjonsstrategi som skal posisjonere regionen som et kraftsenter på kompetanse i Innlandet, bygge attraktivitet med utgangspunkt i kompetanse- og næringsmiljøet, gi økt kjennskap til mulighetene i næringslivet i regionen og skape oppmerksomhet om kommersialiseringen av kunnskapen og forskningen. Strategidokumentet skal definere ønsket posisjon, budskap og strategi.	
Milepæler med frister	a) Kommunikasjonsstrategi er utarbeidet. b) Handlingsplan er utarbeidet. c) Kjennskaps-/omdømmeanalyse gjennomført (nullpunksmåling). d) Restrukturering av delprosjekt vedtatt. e) <i>Prosjektleder kommunikasjon ansatt (utsatt).</i> f) Innspillsmøte kort, konkret, kommuniserbar strategi gjennomført. g) <i>Kommunikasjonsstrategi intern + ekstern er utarbeidet (utsatt).</i> h) Deltagelse Alumnidag NTNU, Oslo. i) <i>Kommunikasjonsrådgiver på plass.</i>	01.09.15 01.09.15 13.11.15 22.09.17 01.12.17 18.01.18 01.03.18 11.04.18 25.04.18 01.09.18
Status for aktiviteten	Å tiltrekke seg næringsetableringer var budsjettmessig prosjektets viktigste utviklingsfokus. Delprosjektet har dessverre hatt flere utfordringer. Delprosjektleder sluttet etter ca. 1 år. Styringsgruppen vedtok å ansette delprosjektleder for resterende ByR-periode med mulighet for overgang til fast stilling i GR-U fra høsten 2018. Dette fikk ikke gjennomslag hos prosjektansvarlig og stillingen ble først lyst ut våren 2018 med forventet tiltredelse i september. Styringsgruppen har ønsket en mer synlig og spisset satsing, samt mer fokus på strategisk kommunikasjon. Gjennom arbeidet med strategi og styringsdokument for Gjøvikregionen Utvikling samt tillitskartleggingen (Jf. aktivitet 1.2.) er det kommet sterke indikasjoner på følgende utfordringer for kommunikasjonsarbeidet fremover:	

	- Varierende felles, regional kriseforståelse og –erkjennelse av hvor galt det kan gå med «alle» dersom det ikke skapes ny vekst og erkjennelse av behov for tiltak for å snu utviklingen. - Manglende forankring av felles, overordnet målsetting for regionen. - Varierende lokal lojalitet til (erkjennelse av) viktigheten av ett, regionalt arbeidsmarked – at det er regionen som får vekst, uavhengig av hvor arbeidsplassene skapes. - Varierende og fragmentert samhandling mellom det offentlige og næringslivet i og utenfor regionen. - Manglende bevisstgjøring blant sentrale beslutningstakere og premissleverandører som hvilke nasjonale utfordringer som Gjøvikregionen kan være med å løse. - Uklar kommunikasjon av regionen. Behovet for en strategi for tydelig og samordnet kommunikasjon skulle delvis tas hånd om gjennom arbeidet med en kort, konkret og kommuniserbar næringsutviklingsstrategi (Jf. aktivitet 1.1.). Kjennskapen til mulighetene i regionen og innovasjonsevnen i selskaper og kunnskapsmiljøer må økes. En gjentakende forespørsel fra kommuner og næringsliv som bør følges opp er behovet for en presentasjon av regionen, presentasjons- og standmateriell. I forbindelse med innspillmøtet med næringsliv og kompetansemiljøer i januar 2018 utarbeidet Burson-Marsteller en oppsummering med regionens positive egenskaper og budskap, samt hvem regionen må kommunisere med og hvordan. Dette arbeidet bør følges opp når regionens kommunikasjonsrådgiver er på plass til høsten. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: • Regionen må etablere en struktur som jobber proaktivt med å tiltrekke seg næringsliv («markedsføringsforce» / «huntingteam»).	
Involverte	GR-Utvikling, kommunene, NTNU i Gjøvik, Fagskolen Innlandet, Vitensenteret, SRM/Total Innovation/NCE Raufoss, NIBIO, Mat fra Toten, næringslivet i regionen, Gjøvikregionen International School, Ofk, NHO.	

Aktivitet 4.1: Opprettelse av Regionalt Bedriftsrettet Næringsutviklingsprogram

Hovedmål aktivitet	Sikre økt endringshastighet i eksisterende næringsliv for å oppnå spin-off fra bedrifter og/eller scale-up av bedrifter.
Tiltak	• Opprette felles program for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv.
Forventet resultat	• Sikre finansiering i størrelsesorden 8-12 mnok/år for samlet endringsprogram i regionen. • Gjennomføre minst 2 fellestiltak mellom innsatsområdene som sikrer nyskaping og verdiskaping på tvers av bransje og kunnskapsområder. • Ambisjonen til programmet er mellom 15-20 prosjekter pr. år som skal initiere en vekst på 45 nye arbeidsplasser pr år.

Effekt mål aktivitet	Gi enkeltbedrifter og nettverk initiell støtte og drahjelp for å realisere vekstmuligheter og skape flere arbeidsplasser.	
Begrunnelse og beskrivelse aktivitet	Gjennom å etablere en felles, interkommunal modell for hvordan man kan utløse innovasjon på siden av kjernevirksomheten i eksisterende næringsliv kan det skapes flere arbeidsplasser. Erfaringer fra omstillingsprosjektet i Vestre Toten kommune viser at midler til forstudier og tidligfase-innovasjon kan bidra positivt ved at man utløser spin-offs fra etablerte bedrifter.	
Milepæler med frister	a) Felles, interkommunal modell for hvordan man kan utløse innovasjoner, på siden av kjernevirksomhet, fra eksisterende næringsliv er beskrevet.	21.11.15
	b) Endringsprogrammet er etablert. Endelig modell med organisering, finansiering og gjennomføring er klar.	31.12.16
	c) Regionalt arrangement med fokus på vekst og skalering gjennomført.	07.09.17
	d) Evaluering av programmet	31.12.18
Status for aktiviteten	Næringsutviklingsprogrammet for Gjøvikregionen ble opprettet som et treårig prøveprosjekt fra 01.01.2017 i sammenheng med den samlede satsing på næringsutvikling i regionen. Det er gjort vedtak som deltagelse og finansiering i kommunene Søndre Land, Gjøvik, Østre Toten og Vestre Toten. Programmet hadde en økonomisk ramme for 2017 på 5,050 mill. kr hvorav 3,125 mill ble disponert fordelt på 11 prosjekter. Programmet skal motivere bedrifter til nyskaping og realisering av nye ideer for vekst, og er komplementerende ift å oppnå resultater på tiltak 1.1. og 2.1. Programmets bransjevise satsingsområder er fastlagt i samsvar med ByR (industri, IKT, bioøkonomi). Programmet gjennomføres i et nært samarbeid mellom GR-U, som har administrasjonen av programmet, og næringsrådgiverne i deltagende kommuner. Det samarbeides/koordineres med Innovasjon Norge på enkeltprosjekt rundt alternativ finansiering før det evt. blir innvilget støtte fra Næringsprogrammet. Oppland fylkeskommune har valgt å ikke delta i programmet, og har i ettertid lansert sitt eget program «Grønn Framtid» på 35 mnok. Det er god dialog med Ofk rundt begge satsingene, og det gjennomføres samtaler på enkeltprosjekt. Status/forventet resultat: • Ramme for 2017 er 5,5 mill. Lavere enn antatt fordi OFk og Nordre Land ikke deltar. • NAM: Nystartet selskap på Additive Manufacturing. Programmet er inne med støtte på kompetansebygging ift utvikling av kunnskap for produktutvikling med anvendelse av teknologien inn på samtlige satsningsområder. • I løpet av oppstartsåret 2017 ble det bevilget støtte til 11 gode prosjekt. Dette første året har innsatsen bidratt til etablering av 42 nye arbeidsplasser i bedriftene. Det samlede potensialet i arbeidsplassvekst for disse prosjektene i løpet av en 4-årsperiode er ca. 260 nye arbeidsplasser.	

	- Hittil i 2018 er det bevilget støtte til 2 nye prosjekter. Prosjektene er forskjellige med hensyn til realisering av vekstpotensialet. Ett av prosjektene har allerede fått økt arbeidsmengde og ansettelse av flere nye medarbeidere. Samlet vil prosjektene bidra til å realisere den årlige vekstambisjonen. 6 nye prosjekter realiseres iverksatt i løpet av 1. halvår 2018. Programmet skal evalueres etter 2 års drift. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: En videreføring av prosjektet vil være avhengig av programstyrets evaluering av erfaringer og resultat jfr at programmet være evaluert i begynnelsen av 2019.	
Involverte	GR-Utvikling, kommunene, Innovasjon Norge, Ofk, næringslivet i regionen.	

Tilleggsaktivitet 6.1: Forprosjekt (fase I og II) satsingsområde MAT

Hovedmål aktivitet	Utvikling av nye forretningsområder knyttet til matproduksjon.	
Tiltak	- Kartlegge, beskrive og prioritere strategisk viktige satsingsområder og muligheter for arbeidsplassutvikling relatert til matproduksjon. - Identifisere utviklingsmuligheter i koblingen mellom de 3 strategiske satsingsområdene industri, IKT og mat (bio).	
Forventet resultat	Utvikling av nye forretningsområder knyttet til matproduksjon	
Effektmål aktivitet	Øke bevisstheten rundt mulighetsrommet for arbeidsplassutvikling relatert til mat i Gjøvikregionen.	
Begrunnelse og beskrivelse aktivitet	Innsatsområde MAT ble vurdert som «umodent» sammenlignet med IKT og industri. Ved oppstart av ByR fantes det ingen organisasjon eller nettverk som arbeidet med utvikling innenfor området på tvers av fagområder, organisasjoner og virksomheter. Det ble derfor bestemt å gjennomføre en kartlegging over hvilke aktører som fantes, på hvilke områder regionen har potensiale for å ta en ledende rolle og hvor potensialet er størst for å skape vekst i arbeidsplasser.	
Milepæler med frister	a) Aktørene i regionen er kartlagt. b) Potensiale og mulige satsingsområder er identifisert (ByR mat I). c) Strategiske satsingsområder er valgt. d) Arena Q bioøkonomi gjennomført. e) Konkretisering mulighetsrom gjennomført (ByR mat II). f) Forprosjekt kompetansesenter for bærekraftig landbruk er politisk vedtatt. g) Forprosjektet AgroCampus Toten er vedtatt videreført i et hovedprosjekt med NIBIO, Lena/Valle vgs, Østre Toten kommune og landbruks-organisasjoner/næringen som sentrale aktører– det søkes finansiert av OFK	01.02.16 01.04.16 06.06.16 24.11.16 12.12.16 08.09.17 06.06.18
Status for aktivitet	Innlandet ønsker å ta en nasjonal posisjon som bioøkonomiregion. Gjøvikregionen har meget sterke kompetansemiljøer som i stor grad kan bidra til å realisere bioøkonomisatsingen i Innlandet og nasjonalt. Alle viktige FoU-institusjoner med betydning for	

	bioøkonomi i Oppland er lokalisert i Gjøvikregionen, sammen med andre sterke kompetansemiljøer. I sum utgjør disse et kraftfullt bioøkonomisk handlingsmiljø og et desidert tyngdepunkt i Oppland og Innlandet. Regionens miljøer og satsinger bør få en enda mer sentral rolle i bioøkonomistrategien for Innlandet. Ved avslutning av ByR finnes det ingen organisasjon eller nettverk som har ansvar for utvikling innenfor området på tvers av kommuner, fagområder, organisasjoner og virksomheter. Etter at forprosjekt mat (fase I og fase II i regi av Kapp Næringshage (KNH)) ble avsluttet har GR-U fulgt opp ulike prosjekter relatert til mat og vært mottaksapparat for ulike initiativ fra både kompetansemiljøer og næringsliv/gründere uten at denne ansvarsrollen for satsingsområde mat har vært formalisert og forankret, og uten tilstrekkelig med ressurser avsatt. Det er blant annet jobbet for å få til en videreføring av forprosjektet AgroCampus Toten, etablering av grønt kompetansesenter/Smart Farming, kartlegging av ressurser ved gårdsbruk uten egen drift («Plussbruk»), etablering av matkultursenter, økt fokus på matkultur og lokalmat under Akevittfestivalen, og etablering av «matkatapult». Det er stor interesse både nasjonalt og regionalt for matproduksjon, landbruksteknologi, matopplevelser, matkultur, mv. Det er viktig at de mulighetene som er identifisert og prosjekter som er i startgropa blir fulgt opp etter at ByR er avsluttet. Det er også behov for å etablere et sømløst innovasjonssystem inkludert inkubator for satsingsområdet bio-mat. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid: • Se anbefalinger for aktivitet 1.1 og 2.1.	
Involverte	GR-Utvikling, SRM/Total Innovation, NIBIO, Lena-Valle VGS, NMBU, NTNU, HINN, FI, Fylkesmannen i Oppland, Innovasjon Norge, landbrukskontorene, Norsk Landbruksrådgivning, Mat fra Toten m.fl.	

Tilleggsaktivitet 6.2: Forprosjekt satsingsområde IKT

Hovedmål aktivitet	Utvikling av nye forretningsområder knyttet til IKT.	
Tiltak	• Kartlegge, beskrive og prioritere strategisk viktige satsingsområder og muligheter for arbeidsplassutvikling relatert til IKT.	
Forventet resultat	• Utvikling av nye forretningsområder knyttet til IKT.	
Effektmål aktivitet	Legge til rette for økt bevissthet rundt mulighetsrommet for arbeidsplassutvikling relatert til IKT primært med utgangspunkt i Gjøvikregionen, men vekst innenfor IKT vil skje ved involvering av andre miljø i andre regioner.	
Begrunnelse og beskrivelse aktivitet	Digitalisering av Norge vil skje. Vi kan melde oss på og ta et ansvar i utviklingen av disse systemene. Det gjøres en bred tilnærming til IKT som muliggjørende teknologi som kan brukes opp mot de andre satsingene i ByR.	
Milepæler med frister	a) Nåsituasjon- og mulighetsanalyse gjennomført.	Gjennomført 06.06.16

	b) Oppstart av IKT prosjekt med utgangspunkt i mulighetsstudie. c) Behovskartlegging av bredbåndsdekning gjennomført. d) Beskrivelse av næringsmuligheter innen satsingen på informasjonssikkerhet/cyber er fremlagt (forprosjekt). i) Felles 3-årig prosjektleder med OFK, Gjøvik- og Lillehammerregionen finansiert og ansatt. j) Cyber Range detaljbeskrevet og kostnadsberegnet. k) Norwegian Cyber Range etablert og finansiert. l) IKT-klyngen NT6 etablert og gitt støtte fra næringsutviklingsprogrammet. m) Akselatorprogram for IKT-relaterte oppstartsbedrifter er utlyst og i gang.	01.03.17 31.05.17 01.11.17 01.10.17 01.02.18 01.01.18 01.06.18 13.08.18
Status aktivitet	Arbeidet med å posisjonere Gjøvik som hovedstaden for informasjonssikkerhet bør trappes opp (jf. Aktivitet 3.1). Det er konkurranse om posisjonen, og det er viktig å synliggjøre den kompetansen som Innlandet har innen IKT-sikkerhet og cyber for at bl.a. Stortinget skal gjennomføre det de har vedtatt. Det bør jobbes aktivt for å få store og kompetansetunge IT-aktører til å etablere seg nært NTNU. Industri 4.0 og digitaliseringen i samfunnet gir et mulighetsrom hvor Gjøvikregionen må ta en posisjon. Regionen har et sterkt automatisert næringsliv innen både industri og bio, som i dag konkurrerer på det globale markedet. Disse bedriftene/aktørene vil fremover ha behov for den fremste kunnskapen ift digital utvikling for å beholde sin posisjon i markedet. Flere studier viser nå at denne utviklingen går raskere enn først antatt. De bedrifter og næringer som evner å benytte denne teknologien i utviklingen av sin bedrift vil kunne komme stryket ut av konkurransen. Med dette som bakteppe arbeides det nå koordinert med å støtte opp under IKT relaterte nyetableringer i regionen og samarbeidet akademia, studenter, prosjekter og næringslivet. Ref. til bl.a. støtte til etableringen av IKT-nettverket NT6 og etableringen av regionens Innovasjonshus, ref. pkt. 2.1. Huset er lokalisert tett opp mot NTNU og studentmiljøene og vil bli regionens arnested for nye virksomheter og en møteplass hvor studenter, næringsliv, akademia og politikere treffes. Styringsgruppens anbefaling for videre arbeid • Se anbefalinger for aktivitet 1.1 og 2.1. • Et viktig nytt område å ha fokus på fremover er arbeidsplasser ved kundesentre (Eika, Telenor, DNB m.fl.). Disse arbeidsplassene kan med stor sannsynlighet bli kraftig redusert i løpet av 3-5 år dersom det ikke skjer noe med produktporteføljen.	
Involverte	IKT bedrifter (regionalt, nasjonalt), akademia (NTNU, FI), øvrige relevante aktører, offentlige institusjoner (kommuner, fylkeskommune, departement)	

Finansieringsplan

Aktiviteten i programmet er finansiert på følgende måte:

Aktør	2015	2016	2017	2018	Sum
Gjøvik kommune		250 000	250 000	250 000	750 000
ØT kommune		125 000	125 000	125 000	375 000
VT kommune		125 000	125 000	125 000	375 000
SL kommune		75 000	75 000	75 000	225 000
NL kommune		75 000	75 000	75 000	225 000
Partnerskapsmidler		605 000	675 000	680 000	1 820 000
Oppland fk		250 000	250 000	250 000	750 000
KMD	895 000 (39%)	895 000 (27%)	820 000 (31%)		2 610 000
Egeninnsats GR-Utvikling	50 000	150 000	150 000	100 000	450 000
Egeninnsats partnere	100 000	250 000	250 000	150 000	750 000
Egeninnsats kommunene	100 000	300 000	300 000	200 000	900 000
Sum finansiering	1 145 000	3 100 000	3 100 000	1 960 000	9 270 000

KMD hadde til hensikt å tildele til sammen kr 2 680 000,- for perioden 2015-2017, fordelt som vist i finansieringsplanen over. ByR Gjøvikregionen fikk tilsagn om tilskudd på inntil 1 790 000,- for arbeid som gjennomføres i 2015 og 2016. Totalbeløpet er noe lavere enn opprinnelig finansieringsplan i søknaden (totalt 3 000 000,-) og skyldes at omsøkte beløp i fra prosjekter i ByR var høyere enn det totalbeløp KMD hadde til rådighet. For å oppnå opprinnelig finansieringsplan økes beløpet fra partnerskapsmidler med i overkant av 100 000,- pr år i forhold til opprinnelig finansiering. For 2017 har vil tilskuddet fra KMD bli redusert med 70 000,- (2,6%) i forhold til opprinnelig anslått tilskudd grunnet redusert bevilgning til programmet over statsbudsjettet. Dette vil bli inndeckret av regionale midler.

Alle kommuner enten fattet vedtak om 3-årig finansiering av ByR. Ofk har også vedtatt medfinansiering.

Prosentatsen på den enkelte aktivitet er det som legges til grunn for utbetaling fra KMD.